

CODI ÈTIC I PROCEDIMENTS D'IMPLEMENTACIÓ DE FEAP

1-INTRODUCCIÓ.

1.1. En aquest codi es defineixen els principis generals i s'estableixen les normes ètiques bàsiques adequades per a les associacions i els psicoterapeutes que conformen FEAP. Es tracta d'estàndards ètics mínims comuns a totes les associacions i psicoterapeutes, independentment que es desenvolupin apartats més específics per a grups o modalitats d'intervenció psicoterapèutica (seccions o associacions determinades de FEAP, grups d'edat com a infància-adolescència, etc.). Així mateix defineix criteris mínims d'implementació i promoció d'aquestes normes, el procediment de les quals més detallat es refereix en un document a tal fi¹.

1.2. Les característiques pròpies de la professió i exercici de la psicoteràpia, que el seu objectiu és promoure la integració personal, salut i benestar dels pacients i per tant de la societat, implica la consciència del valor i poder d'aquesta funció, i la responsabilitat i major compromís ètic al que obliga en conseqüència, a psicoterapeutes i associacions professionals, davant els pacients, els propis psicoterapeutes i les seves institucions professionals, com davant la societat en conjunt. Pel seu àmbit específic (la psicoteràpia com a pràctica clínica), les directrius ètiques deriven de l'aplicació dels quatre principis fonamentals de la Bioètica moderna: No maleficència, autonomia, beneficència i justícia.

1.3. Totes les associacions professionals membres de la FEAP hauran d'incorporar aquest codi ètic als seus estatuts (o fer el propi, si ho tenen, compatible) i els psicoterapeutes acreditats hauran d'atenir-se i remetre's a ell en l'exercici de la seva professió. La FEAP, atenint-se a aquest codi i normes d'implementació exerceix la discreció per decidir si tracta, i com en cas afirmatiu, qualsevol comunicació, queixa o esbrinament relatiu a qüestions ètiques, així com es compromet a la promoció i desenvolupament del coneixement i compliment d'aquestes directrius. Si bé la previsió de l'acció sancionadora és una exigència, per als casos excepcionals de violacions flagrants d'aquests principis, el major interès d'aquest articulat és la promoció del desenvolupament de la millor pràctica possible quant a paràmetres ètics, estimulant la necessària reflexió sobre aquests aspectes i recomanacions en totes les àrees d'importància per la FEAP, les seves associacions i els psicoterapeutes: l'acompliment clínic, la formació, l'acreditació i uns altres.

¹ Procediment d'actuació per a la resolució de consultes i reclamacions davant FEAP en aplicació del Codi Ètic. Documento base de FEAP elaborat per Ángeles Egido, Carmen Bayon, Javier Bou i Maite Muñoz (coordinadora), aprovat en assemblea al juny de 2007.

2-PRINCIPIIS ÈTICS

2.1-COMPETÈNCIA.

Els psicoterapeutes tenen l'obligació d'exercir la seva professió de forma competent. Això implica l'obligació d'adquirir la formació adequada, així com el manteniment posterior, al llarg de la seva vida professional, de la formació, experiència professional, supervisió de la seva activitat clínica i actualització dels coneixements adequats i necessaris per garantir la seva capacitat professional. Hauran d'adquirir l'acreditació necessària i adequada per a l'exercici de la seva professió, que tenen obligació de mostrar si són requerits, així com no posseir o donar a suposar titulacions que no posseeixen.

2.2-RESPONSABILITAT D'INFORMACIÓ SOBRE EL MÈTODE DE TREBALL

Els psicoterapeutes informaran a l'inici de la relació terapèutica, i quan els pacients ho requereixin, dels termes, condicions econòmiques, referència de durada del tractament i llibertat de discontinuar, així com del mètode de treball -en la forma apropiada per al desenvolupament de l'activitat terapèutica.

2.3-CONFIDENCIALITAT.

Els psicoterapeutes hauran de preservar la confidencialitat en tot el referent al tractament dels seus pacients. Només quan terceres parts legítimes ho requereixin, podran desvetllar aquells aspectes i circumstàncies que siguin estrictament necessaris (sota obligació ètica major). Com a exemple podem citar la norma que prevaldrà el dret inalienable dels pacients al secret professional excepte en casos de perill per a la vida o d'abusos a menors.

2.4-RELACIONS PROFESSIONALS I LÍMITS DE LA COMPETÈNCIA.

Els psicoterapeutes hauran de ser conscients (a través de la seva formació i l'actualització de la mateixa) de les seves pròpies limitacions per al tractament integral del pacient i orientar-ho respecte a altres abordatges o professionals d'assistència, valorant i promovent quan sigui necessària la multidisciplinarietat i col·laboració, així com la supervisió o assessorament de la seva activitat clínica. Quan els psicoterapeutes considerin necessari contactar amb altres professionals, o siguin aquests els qui requereixin informació del psicoterapeuta, ho faran per al major bé del seu pacient i previ consentiment informat del mateix.

2.5-RELACIONS AMB PACIENTS.

Els psicoterapeutes hauran de ser conscients a tot moment del poder i característiques d'asimetria que suposa la relació terapèutica (i altres relacions asimètriques en què participen com psicoterapeutes: alumnes, aprenents, supervisats, familiars de pacients). Per això hauran de mantenir els límits adequats amb els seus pacients (passats o actuals). Es recomana així mateix evitar relacions de doble implicació (que augmenten el risc d'explotació) com seria, com a exemple, exercitar una doble relació de psicoterapeuta d'una persona i supervisor de la mateixa. En cap cas es permet una relació d'explotació o abús, ni ideològic, ni econòmic, ni sexual ni emocional.

2.6-RECERCA.

Els psicoterapeutes que participin en projectes de recerca en el camp de la psicoteràpia hauran d'explicar als seus pacients i subjectes de recerca la naturalesa, objectiu i condicions de la recerca en què es vegin implicats i garantir la confidencialitat i l'obtenció del consentiment informat, verificable i acceptat documental o instrumentalment (en concordança amb els procediments sancionats èticament pel comitè corresponent).

2.7-PUBLICACIONS.

Els psicoterapeutes hauran de salvaguardar el ple anonimat dels seus pacients quan vagin a fer públic material clínic en qualsevol de les seves formes i hauran d'obtenir el seu consentiment sempre que això sigui possible.

2.8- CONDUCTA PERJUDICIAL I PROCEDIMENT DAVANT LA MATEIXA.

A més de respecte als pacients, com ha estat assenyalat (punt 2.5), els psicoterapeutes hauran d'abstenir-se de qualsevol conducta que pugui resultar nociva per a la professió, els col·legues, o els psicoterapeutes en formació. Així mateix, hauran d'adoptar l'acció adequada enfront de la conducta de col·legues que pugui ser perjudicial per a la professió, els pacients o els psicoterapeutes en formació.

2.9-PUBLICITAT

La publicitat dels serveis oferts pel psicoterapeuta es farà de forma verídica, especificant les seves àrees de treball o model utilitzat, evitant-se la competència deslleial i limitant-se a l'acreditació que posseeix.

2.10-PROMOCIÓ DE L'ÈTICA PROFESSIONAL I PROCEDIMENT DAVANT TRANSGRESSIONS DE NORMES.

En aplicació d'aquest codi ètic i amb l'objectiu d'un desenvolupament i promoció de l'ètica professional de la psicoteràpia en els seus múltiples aspectes, FEAP disposa dels òrgans apropiats per a la recepció, l'anàlisi i tramitació de les demandes, esbrinaments i queixes sobre els diferents camps d'actuació psicoterapèutica, podent actuar també d'ofici la pròpia FEAP representada en la seva Junta Directiva. Es regula així mateix el temps màxim requerit per a la tramitació, que s'ajustarà a la situació i el rigor exigint al comitè específic, però no podent excedir d'un any, excepte excepcions ratificades per Junta Directiva.

Davant qualsevol reclamació a tràmit, hi haurà una proposta de solució, des del sobreseïment a les recomanacions que inclouran arbitratge o mediació, o fins i tot sanció. Davant la possibilitat d'infraccions hi ha un procediment establert, amb una graduació en les conseqüències de restricció, o de requisits al fet que poden donar lloc (des d'amonestació a expulsió en els casos de màxima gravetat), en funció de la gravetat de la vulneració del codi ètic.

És un compromís per a les associacions i psicoterapeutes, per a l'organització global també, fomentar en les seves activitats la preocupació i reflexió sobre l'ètica professional en totes les seves àrees i dirigida a una millora dels processos en els quals s'exerceix l'activitat, en pro del major benefici per als pacients i societat en general.

Comitè Deontològic i de Queixes i Reclamacions. Documento base elaborat per Felicitat González, Emilio de la Serra i Agustín Béjar (coordinador).

Juny de 2018